

انسان نماذرتال

پیدا آورندگان:

دکتر حامد و صدقی نسب

(دانشگاه تربیت مدرس)

و

آذربایجان

(موسسه آموزشی غیر انتفاعی مارلیک)

برگزیده آثار

نماذرتال

نوشتہ:

فرید من شرنک و استغانی مولر

عنوان و نام پدیدآور	:	انسان ناندورتال / حامد وحدتی نسب، آذر جوهر
ویراستار	:	آقایالزاده شللو، رقیه
مشخصات نشر	:	تهران: ندای تاریخ، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	:	۱۱۸ ص. مصور
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۲۶-۱-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا
شناسه افزوده	:	انسان ناندورتال / حامد وحدتی نسب، آذر جوهر
رده بندی کنگره	:	۵۹۳۱۸ / ۲۸۵GN
رده بندی دیویی	:	۹۸۶/۵۶۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۵۲۲۲۰۱

انسان ناندورتال

پدیدآورنده: حامد وحدتی نسب، آذر جوهر

ویراستار: رقیه آقاآزاده شللو

حروفچینی، صفحه‌آرایی و ناشر: موسسه و انتشارات ندای تاریخ

چاپ و صحافی: روز

طراح جلد: نازنین اسدی (روی -): بازسازی کودک ناندورتال از محوطه تشیک‌تاش،

ازبکستان. پشت جلد: سرپیکان لوآلوا از محوطه کک، سمنان

چاپ اول: ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۲۶-۱-۵

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ و در اختیار موسسه و انتشارات ندای تاریخ است.

۷	مقدمه پدید آورندگان
۱۱	فصل نخست: تاریخچه کشف انسان نئاندرتال
۱۳	تاریخچه کشف انسان نئاندرتال
۱۸	نئاندرتال، موضوعی برای مجادله دانشمندان
۲۳	نئاندرتال، الهام برای محققان
۲۷	بازسازی چهره نئاندرتال‌ها
۳۵	فصل دوم: ریخت شناسی انسان نئاندرتال
۴۹	فصل سوم: منشاء انسان نئاندرتال
۵۵	فصل چهارم: رفتارشناسی انسان نئاندرتال
۵۷	دست‌ساخته‌های انسان نئاندرتال
۶۱	شکار نئاندرتال‌ها
۶۴	میانگین عمر نئاندرتال‌ها و بومی‌هایشان
۶۵	پوشاک و زیورآلات
۶۸	تدفین نئاندرتال‌ها
۷۱	هموع‌خواری در انسان نئاندرتال
۷۳	فصل پنجم: نئاندرتال‌های کشف شده
۷۵	نئاندرتال‌های کشف شده
۷۵	نئاندرتال‌های نخستین
۸۳	نئاندرتال‌های کلاسیک
۹۶	نئاندرتال‌های متأخر
۹۹	فصل ششم: سرنوشت انسان نئاندرتال
۱۰۶	انقراض نئاندرتال‌ها
۱۰۹	رمزهای ژنتیکی انسان هوشمند و ارتباط آن با انسان نئاندرتال
۱۱۵	فصل هفتم: جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

مقدمه پدید آورندگان

شاید گراف نباشد اگر ادعا شود که در میان تمامی گونه‌های منقرض شده انسانی، انسان نئاندرتال^۱ همواره از جایگاهی ویژه برخوردار بوده است. از این انسان که دارای بیشترین سنگواره کشف شده در میان تمامی انسان‌های پیش از تاریخی در سرتاسر اوراسیا است، به مقدار بیشتری محوطه‌دارای دست‌افزارهای سنگی متناسب به آن کشف شده است. نزدیکی زمانی این نوع انسان با نخستین اجداد بلا فصل ما (انسان هوشمند هوشمند)، بحث و تبادل نظر پیرامون آن را به جاذب‌تر نموده است. از زمان کشف و شناسایی نخستین انسان نئاندرتال تا به امروز قریب به ۱۵۰ سال می‌گذشت اما این گذشت زمان نیز نتوانسته اندکی از جذابیت انسان نئاندرتال در نزد متخصصین به طور خاص و علاقمندان به سورهام بکاه.

این بحث برای خواننده فارسی زبان زمانی دلکش‌تر نیز می‌گردد که دانسته شود تقریباً سرتاسر ایران مأمن و محل زیست انسان نئاندرتال بوده و نمایای فرهنگ این نوع انسان بیشتر در شکل محوطه‌هایی با تجمع دست‌افزارهای سنگی و در یک مورد یک استخوان، عدد است (یستون) از سرتاسر ایران گزارش شده است (از زمره معروف‌ترین این محوطه‌های باستانی در ایران می‌توان به برک و چاه جم در استان سمنان، غارهای کنجی و قمری در لرستان، محوطه‌های دواش‌گفت، یستون و مرتاریک در کرمان، اشاره نمود).

شاید نزدیکی زمانی و شاید هم تفاوت‌های بدنی و در برخی موارد داستان‌های عامیانه شکل گرفته پیرامون این انسان، همه و همه منجر به این گردیده که ریخت‌شناسی، زبان‌شناسی و اتمراض و در یک کلام «زندگی» انسان نئاندرتال همواره در هاله‌ای از ابهام پوشیده باشد. سالیان درازی است که دانشمندان کوشیده‌اند با به کار بردن انواع رویکردهای رایج در انسان‌شناسی و باستان‌شناسی، باریکه‌نوری هر چند کوتاه به جنبه‌هایی از زوایای تاریک این انسان بتابانند. هر ساله دهها مقاله و کتاب درباره انسان نئاندرتال در ژورنال‌های تخصصی چاپ می‌رسد و همواره کشف یک محوطه جدید متناسب به این نوع انسان، دانشمندان و علاقمندان را به شگفتی وامی‌دارد^۲ در کار مقالات، کتب و همایش‌های تخصصی، نئاندرتال‌ها همواره یکی از سوژه‌های پرویاقرص کتاب‌های عامه‌پسند و فیلم‌های مستند بوده و هستند.

همین اشتیاق فراوان، پیرامون بیشتر دانستن درباره این انسان سبب گردید که نگارندگان در پی رفع عطش جامعه علمی کشور برآمده و با استفاده از نسخه انگلیسی کتاب نئاندرتال‌ها (The Neanderthals) نوشته فریدمن شرننگ و

^۱ Neanderthal

^۲ گاهی است در زمان نگارش این مقاله تنها چند ماه از کشف محوطه بلجی در تو شهر، یکی از بزرگترین محوطه‌های متناسب به انسان نئاندرتال در ایران می‌گذرد.

استفانی مولر، کار تدوین اثر حاضر را آغاز نمایند شایان یادآور است که نخست، تصمیم بر این بود تنها کتاب یاد شده ترجمه و در اختیار علاقمندان قرار گیرد، اما در حین ترجمه مشخص شد که کتاب فوق فاقد تمامی موارد مطروحه پیرامون انسان‌تندر تال بوده، از مباحث جدید (پس از انتشار کتاب در سال ۲۰۰۸ م) بی‌بهره و از همه مهمتر در پاره‌ای از موارد ایرادات و اغلاط علمی واضحی دارد. با توجه به جمع موارد یاد شده مقرر گردید، کماکان ترجمه متن اصلی کتاب مبنای کار قرار گرفته و در هر بخش مباحث جدید بدان افزوده و در مواردی که کتاب نکات اشتباهی را گوشزد نموده آن نکات تصحیح گردد.

ماحصل کار اثر پیش روی خواننده گرامیست که بی‌اغراق تنها قریب به ۳۰ تا ۴۰ درصد آن برگرفته از متن اصلی کتاب بوده و مابقی (به همراه تصاویر) همگی به صورت تألیف اثر نگارندگان است. از همین روی شایسته است تا این اثر را «تألیف و ترجمه» نام‌نهم.

دیر زمانی است که در باستان‌شناسی ایران تنها انجام کارهای میدانی محور پایان‌نامه‌های ارشد و رساله‌های دکتری قرار گرفته است. صرف‌نظر از آسیب‌شناسی این پدیده، در بسیاری از موارد خروجی این پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در نهایت در قفسه‌های کتابخانه‌ها، دانشگاه‌ها، مریوطه بایگانی گردیده و هیچ نقشی در افزایش علم جامعه نداشته است. از همین روی یکی از پدیده‌های گران‌بایر (و حداثی‌نسب) چند صباحی است که سعی نموده با هدایت دانشجویان مستعد و علاقمند به مباحث مهم انسان‌شناسی - باستان‌شناسی - که جایشان در انتشارات ایران خالی است - در شکل پایان‌نامه‌های ارشد، تا حدودی به رفع این نارسایی‌ها پرداخته‌اند. کتاب پیش رو و دیگر کتاب نویسنده (باستان‌شناسی پارینه‌سنگی ایران، مشترک با شاهین آریامانش) از زمره با نامه‌های کارشناسی ارشد باستان‌شناسی مصوب در موسسه غیرانتفاعی مارلیک است که اساساً با این هدف طراحی شد. که وزی در قامت کتاب عرضه شوند. در همین راستا سه کار دیگر با محورهای «جنگ و خشونت در پیش‌تاریخ»، «تاریخ راست‌قامت» و «انسان‌ریخت‌های نخستین» در مراحل آماده‌سازی به سر برده و امید که روزی نیز آنان به پرتو نور دیده شوند.

مخاطبین این کتاب نه تنها انسان‌شناسان و باستان‌شناسان بلکه تمامی علاقمندان به مباحث تطوری به ویژه تطور انسان هستند. از یاد نایستی برد که کشور ایران در جغرافیای واقع گردیده که از آن بزرگترین مجموعه فسیلی انسان‌تندر تال در جهان (در غار شایلر کردستان عراق واقع در کوهستان زاگرس و ۵۰ کیلومتری مرز سیاسی امروز ایران - عراق) یافت شده است. همین امر یافت نشدن بقایای فسیلی مربوط به این انسان را از جغرافیای ایران با چالشی جدی مواجه می‌سازد و پرسشی بزرگ که دلیل آن چیست؟ بی‌تردید عدم کاوش‌های روشمند باستان‌شناسی مهم‌ترین دلیل بوده و نگارندگان امیدوارند تا در آیندای نه چندان دور خبر کشف نخستین جمجمه انسان‌تندر تال از ایران برگی دیگر به کتاب پرشکوه تاریخ و باستان‌شناسی ایران بیفزاید.

در پایان پدیدآورندگان این اثر مایلند تا سپاس قلی خود را نسبت به سرکار خاتمه‌ها شقایق فتحعلی‌زاده، مریم کاشف‌نیا و رقیه آقابالا زاده در موسسه ندای تاریخ که با پشتیبانی خود زمینه چاپ این کار را در کمترین زمان ممکن فراهم ساختند ابراز نموده و همچنین از آقای محمد امینی به جهت زمینه‌سازی این آشنایی تشکر می‌نمایند همچنین

لازم است تا مراتب نهایت امتنان خود را از خاتم ساسکیا هوکلنبروخ از موزه نئاندرتال مِتَمَن به جهت در اختیار
گذاشتن بریده روزنامه البرفلد که در آن برای نخستین بار خبر کشف انسان نئاندرتال درج گردید، ابراز داریم.

حامد وحدتی نسب

آذر جهر

پاییز ۱۳۹۵

www.ketab.ir